

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 36 un 37.

6. un 13. September 1845.

Apzerreschanas par stahsteem no Ahbraäma.

Weenpadesmita apzerreschana.

Kungs! Kas nomanna tahs maldischanas no tawas baußibas? Schlihsi manni no paslehtahm wainahm! Pasargi sawu kalpu no tihscheem grehkeem, ka tee manni ne pahrwalda, tad es buhschu beswainigs un schlihsis no leelahm pahrkapschanahm. Lai tew patihk mannas muttes walloda un mannas firds dohmas tawâ preekschâ, ak Kungs! mans patwehruus un mans Pestitajs! Amen.

Rassim 1mas Mohsus grahmatas 20tâ nodalkâ, no 1malihds 18tu perschinu.

Preekschajâ apzerreschanâ mehß iassijam, ka Ahbraäms, kam bija stipra pafauschana us Deewu un leelâ mihlestiba us zilwekeem, Deewu seschas reises luhdsees, lai jelle tas Kungs tahs pilsehtas Sodomu un Gomorru sandsetu; tik jaw tur buhschoht arri deewa-bihjigi landis atraslees; — woi tad Deews sandeschoht tohs taisnus lihds teem netaisneem? Israhdijahs, ittin kâ Ahbraäma luhgschana buhtu welti bijuse, bet tã ne bija wis. Jo kad 19tâ nodalkâ lasfam: Tas Kungs likke wirß Sodomu un Gomorru sehras un ugguni liht, un samaitaja wissai tahs paschas pilsehtas, un wissu to klaijumu un wissus pilsehtu eedsihwotajus, ir tohs semmes auglus, tad tur arri stahw rakstihß, ka Deews Ahbraäma luhgschanas effoht atgahdajees, un ka Deews winna pehz Lattu no tahs samaitaschanas widdus isweddis, kad winsch tahs pilsehtas samaitaja, kur Lats mitte. Lai paschâ nodalkâ arri stahw rakstihß: diwi engeli effoht nahkuschchi pee Latta, nakts-mahju neuntees, un kad Lats tohs mihligi usnehmis, tad tee Sodomiteri effoht ar warri, ar gwaltes darbeem tohs wihrus gribbejuschi no Latta namma isdabbuht. Lats teem wihreem sohlijis abbas sawas meitas doht, lai ar tahm darra, kâ pascheem patihk, bet tee naw dewuschees meerã. Tad tee Deewa engeli tohs Sodomiterus ar aklibu fittuschchi, tã ka tee peckussuschchi pee durwim darbotees un probjam aisgabjuschi. Tee diwi engeli Lattam tad pasazzijuschchi, kahds sohds par to besdeewigo widdu nahkschoht un tam parteifuschchi, lai winsch arri sawahm meitahm un saweem snohteem pawehloht no schi besdeewiga widdus iseet. Lats arri tã darrijis, bet tee snohti pasnehjuschees par winna wallodu un ne effoht winna padohmu peenehmuschchi. Un kad Lats effoht sawejees ar steigschaun no schahm pilsehtahm iseet, tad tee engeli to sawehruschi pee rohkas un to rantin israhwuschchi, paschu Lattu, winna seewu un

winna diwas meitas no tahs pilsehtas abra, un schie effoht behgusch i us to pilsehtinu Zoäru. Tee engeli peekohdinajusch i Lattam, lai ne weens ne aistattahs atpakkat behgdami, bet Latta seewa ne effoht peenehmuse to mahzibu, un atskattijusees atpakkat, palikkuse par sähls-stabbu. Wehl tai nodallä stahw rakstihst: ka Latta meitas sawu tehru ar wihtu peedsirdinajuschas, un winsch ar tahm Sodomas grehtu darrijs, ar sawu paschu meesu jauzees. No schihs nodallas mums buhtu jaukas un derrigas mahzibas isfmelt, bet gribbedami tikween to apzerreht, kas sihmejahs us paschu Ahbraämu, juns ar ihseem wahrdeem esmu isstahstijis, kas pirmä Mohsus grahmatä dewinpadfinitä nodallä lasfams, un isfmelschu schodeen mahzibas no tahs nodallas, kas mums stahstia:

Rä Abimeleks Ahbraämam winna seewu atnehmis un to pehz ar leelahm dahwanahm winnam ardewis.

Ahbraäms aigahje no turrenes, us to semmi prett deenas-widdus pusti, un mitte starp Rahdes un starp Eur, un bija weens sweschineeks Gerarä. Un Ahbraäms fazzija no Sahras sawas seewas: Ta irr manna mahsa, tad subtiija Abimeleks, tas fehninsch no Geraras, un nehme to Sahru. — Ahbraäms gan dabbuja redseht, ka winsch ne maldijahs, ne pahrskattijahs eefsch sawas tizibas, kad winsch Deewam bija fazzijis: Kungs, muhscham tu tä ne darriht, ka tu to taisnu samaitasi ar to besdeewigu, ka tas taisns ne buhtu tawä preekschä labbaks, ne lä tas besdeewigajs. Tas, kas wissu pafauli sohda, tas irr un buhs un paliks taisns sohgis muhschigi. Zo kad Deews tas Kungs apklahje wissu debbesi un wissu seinzi ar beesu un zeetu nakts-tumfibu, ka bija ap to widdu itt lä zilweki un lohpi buhtu fisti ar aklibu, tad — ak tawahm breefsmahm! — tad dsihwas uggunis ar deggoschu sehru kritte no debbesim. Ta nakts-tumfiba nosuddahs un breefsmiga gaisma apklahje to widdu. Pehrkonidubze, ruhze, spehre, schahwahs, briffschkeja un brakschkeja pa mallu mallahm, un tahs par gaisu sreedamas un no gaisa kriidamas sehweles ar sawu nahwigu smakku aishrahwe zilwekem un lohpeem balsi breht un fleegt, schehlotees un waimanah: Deews effi mums nabbageem grehzineekem schehligs! Tur ne bija, kur glahbtees! Nammi gruë us nammecm, dsihwas ugguns leesmas, nahwigas, werdoschas sehweles straumes gahsahs un weldrejahs zaur wissahm eelahm. Mums jaw paleek bail, kad dsirdan, ka diwi jeb trihs zilweki ar ahtru nahwi aiseet, zeek wairak scheid bailes bija redsamas, kur tuhstoschu tuhstoschi aigahje ar peepeschu un ahtru nahwi! Mums jau bail paleek, kad pee slipra pehrkona lä ar nehseem uhdens gahschahs no debbesim semine, kur tal tas uhdens tahm uggunim sreen ar johm us pehdahm pakkat, apstahpt un apfaukt tahs ugguns dusmibu; ne wehl breefsmiga un bailiga skattischanahs tur buhs, kur ugguns sreen uggunim pakkat, uskurt tahs ugguns dusmibu un wairoht winnas samaitaschanu? Ahbraäms scho breefsmigu sohdu tik jaw ar sawu azzi buhs dabbujis redseht. Kur schahs lepnas pilsehtas bija bijuschas, tur tikween

redseja pelnu kaudsi, wissi meschi, wissi lohpi, wissas druwas un gannibas un plawas, wiss, wiss tai widdu bija woi ar ugguni aisgahjis woi zaur ugguni famaitahs. Tad nu Ahbraamam bija ja = eet us zittu weetu dsihwoht; winsch gahje us Kanaana semni, us Geraru. Schinni semne winsch atkal cenahze ka sweschineeks, starp swescheem laudim dsihwoht, un redsejis patlabban pee teem Sodomitereem, zif besdeewiga ta pafaule irr, winsch pee scheem swescheem laudim nahze ar bailigu firbi. Talabb winsch, tai sweschā widdu cenahzis, ne fazzija, ka Sahra winna seewa; winsch turprettim fazzija Sahru sawu mahsu. Ta jaw, ka dabbujam dsirdeht, Ahbraams bija darrijs tad, kad winsch no Betales gahje us Egiptes semni. — Deews Egiptes semne Ahbraamam sawu scheblastibu bija parahdijis eeksch tam, ka Ahbraams sawu seewu atdabbuja schkistiu un skaidru, no teem Egiptereem neaistiftu; tad nu Ahbraamam waijadseja gan drohschu prahtu turrecht, us Deewu palautees un tai sweschā widdu sewim zellu fataischt ne ar melleem, turprettim ar pateesigeem wahrdeem, lai arri winsch patlabban no lohti besdeewiga widdus bija isgahjis, bet Ahbraams ta ne darra! — Winsch usnemun atkal ar melleem eet pee swescheem laudim, palaudamees ne us Deewu, turprettim us sawu gudribu. Ja winsch buhtu palahwees us Deewu, winsch buhtu fazzijis: „kalabb es fazzischi Sahru sawu mahsu, fur tak winna manna seewa irr? ja Deews gribbehs winnu glahbt, winsch to isglahbs deesgan ir bes manneem melleem“; bet nu Ahbraams dohma: „kas sinn, woi Deews winnu glahbs? talabb winnu glahbschu pats! Sahra, laut wezziga, tak irr skaisa no waiga; ja to fazzischi sawu seewu, tad Albineleks, pehz winnas eekahrojees, manni nokaus; ja to fazzischi sawu mahsu, tad tak tahda nohte tam naw, pee mamim rohku peelift flahbt.“ Sahra gan bija, ka jau arri effam peeminnejuschi, Ahbraama pufsmahsa, tad nu winna walloba ta ka greesahs us pateesibas pufsi, bet tak, ja ne wairak, wiltiba pee winna wahrdeem bija flahbt.

Ka Ahbraams scheid darra, ta arri meh's barram, zif reis, zif reis! Behdas un nestunda buhdami, meh's greeschamees no Deewa nohst un ne pee Deewa flahbt. Deews irr ta pateesiba, un kas ne irr no tahs pateesibas, tas ne irr no Deewa, ta mahza tas raksts, bet meh's ne turramees eeksch pateesibas. Itt ne weens no mums ne warr leelitees, ka winsch ne kad ne buhtu no tahs pateesibas greefees nohst un ne buhtu meklejees palihdsitees ar melleem. Utrohdahs arri daschi laudis, kas tizz, ka Deews pats wehloht zilwekam, nelainē glahbtees zaur melleem. Nemstun ta: ja nahktu no waldineekcem suhtiri, kahdu puissi eeksch mahjam nekruhschds kert, un tam puissim buhtu kas auffs eeswilpejis to mekletaju nahlschaim; kursch no teem mahjas laudim — ja tik tas puissis gohdigs zilweks irr — kursch fazzih's teem nahzejeem: redsi, tur jeb tur winsch irr noslehpees. To ne darrihs ittin ne weens. Winni wissi fazzih's: es ne sinnu, kurf winsch irr nogahjis. Buhs arri kas leegsees, ka winsch mahjas pa wissam irr bijis,

fas fazzih's tif un tif deenas winsch jaw irr nohst; un meh's ne sinnam ne-
 neeka no winna. Tà schinni un tà dands zittàs leetàs. Ja meh's noprohtam,
 jeb ja sipri dohmajam, fa ar melleem sewim kahdu nelaimi warresim nogrubst
 nohst, tad mellojam drohschi, un ne bihstamees grehka, un ne turramees pee ta
 Deewa wahrda: Ne mellojeet zits prett zittu. Ne mellojeet prett to pateesibu.
 Wiffi brihscham glahbjamees, jeb meklejam, ja ne wairak, glahbtees un palih-
 dsfetees, greesdamees no tabs pateesibas nohst, mellus peenemdami par palih-
 geem. Lai talabb ne pasuddinajam wezzo Ahbraamu, fa arri winsch schinni grehka
 irr eestidsis, bet atkal: talabb fa Ahbraams, un fa meh's wiffi to paschu grehku
 effam darriuschi, fo Ahbraams darra, lai talabb ne dohmajam: fas tur leela
 manta, ja tà darru? Kahds launums mums par to usees? — Ahbraams, mihti
 lassitaji, muhs ne warr glahbt un pessiht, bet tas, fas muhs speh'j glahbt un pe-
 siht, tas Kungs Jesus Kristus, tas ne kad newaid mellojis, eeksch winna mut-
 tes wiltiba newaid atrasta. Melloht irr un paleek grehks preeksch ta Kunga.
 Deewa rohka buhs ar weenu sipraka pahr muhsu rohku, un Deewa gudriba buhs ar
 weenu leelaka, ne ka muhsu gudriba. Talabb palausimees us Deewu un ne us sawu gu-
 dribu, us Deewa rohku un ne us sawu spehku; un Deews muhsu sipras palauschanas
 labbad, ar fo meh's us to Kungu palaujamees, muhs sinnahs glahbt un fargabt. Ka arri
 scheid ne Ahbraama melli Sahru glahbuschi, bet Deewa scheblastiba paglahbe Sahru.
 Jo kad Abimeleks Sahru bija panehmis, tad Deews nahze pee Abimeleka sapni nakti,
 un fazzija us to: Redsi, tew irr ja-mirst tahs seewas dehl, fo tu effi nehmis, jo
 ta irr laulata seewa. Ahbraams dohmaja gudri darriht, fazzidams: Sahra irr
 manna mahsa, bet Deews irr gudraks par Ahbraamu; talabb winsch fakka Abi-
 melekam to staidru pateesibu: Sahra ne irr Ahbraama mahsa, bet ta irr winna
 seewa. Un tà Deews Abimelekam fazzija, eekam winsch Sahru bija aiskahris.
 Ja Deews tà Abimelekam ne buhtu fazzijis, tif jaw tad Sahras gohds buhtu
 bijis wehja. — Abimeleks bija grehkojis prett to Kungu, negohdigas dohmas
 turredams sawa firdi, bet winsch bija aisebildinajams zaur tam, fa winsch to ne
 sinnoht bija darrijis. Talabb winsch aisebildinajahs preeksch Deewa, fazzidams:
 Kungs, woi tad tu taisnu's laudis nonahwesi? Woi tad winni abbi naw man-
 nim fazzijuschi, fa tee naw wihrs un seewa, turprettim brablis un mahsa kohpa?!
 Es to esmu no mannas firds weenteesibas un no mannu rohku schlihsibas dar-
 rijis. Abimeleks scheid sewim to gohdu peeschtir, fa winsch Sahru newaid
 aiskahris, fa Sahra gohda palikkuse; manna firds irr weenteesiga, manna rohka
 irr schlihska, fakka Abimeleks, es — ne esmu pahrsattijees zitadi, ka netih'schi.
 Bet Deews Abimelekam atbild: Es to gan sinnu, fa tu te no sawas firds-ween-
 teesibas effi darrijis, un es tew arri esmu aiskawejis, fa tu prett man ne greh-
 kotu, talabb es tew ne esmu palahwis winnu aiskahrt. Deews fakka: es tew
 ne esmu palahwis, es tew esmu aiskawejis, winnu aiskahrt. Schinni sa-
 runnaschanà irr lobba mahziba. Scheit dabujam to mahzibu, fa Deews zil-
 weku farga un glabba ne ween no tihscheem, bet arri no netih'scheem grehkeem

Mehs effam gattawi allaschin Deewu aismirft, un sewi gohdâ zelt, ja tâ ne grehkojam, kâ zitti grehko. Ja ne effam laulibas pahrkahpeji, sagli, wiltigi, tad leppojamces sawâ firidi us sawu firids-skaidribu, us sawu pateestigu wallodu, un us sawu schkihstu rohku, un aismirstam, ka, — ja muhsu firids irr skaidra, muhsu walloda pateestiga un muhsu rohka schkihsta, ka mums Deewam par to irr ja = pateiz, ka mums Deews irr gohdâ zellams, bet ne muhsu schkihstiba un firids-skaidriba. Jo kur irr kas labs un teizams, kas ne nahk no Deewa? Bet to meh's aismirstam sawâ firidi, un ja ne grehkojam, kâ zitti grehko, ja ne dsihwojam tif paganisti, kâ daschs zits dsihwo, tad sewin: to gohdu peeschkirram un ne Deewam. Lai tâ ne darram, mihtli lassitaji, lai ir mums tâ ne notiftohs, kâ Pehterim irr notizzees, kas fazzija us to Kungu: Muhschigi, Kungs, es ne gribbu apgrehinatees; es gribbu eet, kur tu eesi, es no tewim ne schkirschohs noht; un redsi! gailis ne bija trihs reis dsecdajis, un Pehteris bija leedsees un nolahdejees, to Kungu ne pasiht. Ja tu ne dsihwo besdeewibâ, kâ daschs zits dsihwo, tad pateiz Deewam, tad falki: tu, Kungs, manni essi aislawejis, ka es tâ ne darru; tu man ne essi wallu palahwis tâ dsihwoht; un ta pateiziba, ar fo tu nahkfi pee ta Kunga, pee sawa Debbesu = Tchwâ, lohzihs ta Tchwâ firidi, tewi jo prohjam glahbt un fargah't. Bet ja tu Deewu aismirfts dohmâsi: es pats sewi fargaschu, ka lihds schim sewi esmu isfargajees, tad wels dabhuhs par tewim wirsrohku; tad — tizzi tam wahrdam, fo tewim falku: — tu darrifi to grehku, fo taggad eenihsti, un tu schehlosees pehz weli: woi tad es biju skaidri no Deewa atstah'ts, woi wels manni dsinne tâ darriht, tâ apgrehko-tees! — Bet ja tu tahm lepnahm dohmahm ne kad ne padohsees: es sewi pats fargaju un glahbju; ja Deewam dohti pateizibu un gohdu, tad, tad Deews tewi ne atstah's, un wels tewi ne spehs dsiht, kur tew ne patihkâhs eet.

Kad Deews Abimelekam bija atqahdajis, ka ne winna skaidra rohka un winna schkihsta firids to bija glahbust, tad winsch Abimeleku jo wairaf wehl pasemmo un to lepmu prah'tu tam rautin ar wissu sakni grihb israut no firids ah'râ, tam pawehledams: Un nu atdohd' tam wihrâm to seewu, jo tas irr weens praweets, un lai winsch par tewi luhdsah's, tad tu dsihwosi, bet ja tu to ne atdohfi, tad sinni, ka tu mirdams mirfi un wiss, kas pee tewim peederr. — Tif jaw Abimelekam schi pawehleschana buhs dikri prettân bijust; ne tas wahrds: atdohd' to seewu, bet tas wahrds: lai Abbraâms par tewim Deewu luhds. Abbraâms Abimeleku eeksch ta grehka kâ wilt bija eewihlis, ja ne wairaf, Abimeleks tâ taifnojah's preeksch ta Kunga, un nu Deews tam pawehl: lai Abbraâms par tewi luhdsah's, tad es tew to grehku peedohschu. — Wahzees tad nu scheid, ka ne weens praweets ne irr swehtis preeksch ta Kunga, bes grehkeem preeksch Deewa, bet ka talabbad Deews taf ta praweescha luhgschanas ne atnett, kad schis par zittu luhdsah's. Ja es kahdam no juns buhtu pahri darrijis iihshi jeb neihshi, tad Deews praffih's no mannim atbildeschannu par to grehku, fo es

esnu darrijs, bet ja tu sawâ firdi fazzitu: Ko tahds warr par mannim Deewu luhgtees? ko tahds mannim warr palihdseht? lai winsch pecluhds Deewu patš par saweem, bet ne par manneem grehkeem, tad tu, ne lauj' sawahm dusmahm waltu, ka tu gribbetu sawam mahzitajam, Deewa kalpam, to rekti, to spehku atnemt, ko Deews tam irr eedewis. Schi mahziba tak ar skaidreem wahrdeem schein irr eelifta. Abimeleks fakkahs zaur Abbraämu tahdam grehkam ittin turu bijis klah, us ko Deews, ja Abimeleks to grehku buhtu padarrijs, scho sohduleef: tu mirdams mirsi, un tatschu Deews Abimelekam pawehl, lai Abbraäms par tewi luhdsahs, tad es tewi sandsefchu. No tam tu redsi, jeb no tam nemnees to mahzibu: kad arri tas mahzitajs tewi buhtu eekaitinajis, tewim buhtu ko darrijs, kas ir pascham Deewam ne patihk, tad eij' pee sawa mahzitaja un leezes eefsch sawahm wajadsibahm zaur winna mutti Deewam pawehletees, un ne gribbi pahrgrohsiht Deewa teefas un Deewa likkumus. Jo ne tas mahzitajs weenweenigi darra to aisluhgshanu peenemmigu, bet tas Deewa wahrds: lai winsch par tewi Deewu luhds, tad tu dshwofi. — Scho mahzibu paturri labbi, mihtajs lassitajs!

Wehl zitta mahziba schinnis wahrds. Abimeleks atdewe Abbraämam to netihfschi eemantotu mantu, kad Abbraäms to ussihmeja ka sawu mantu; winsch to tam atdewe us ta Runga wahrdu, bes ka Abbraäms to buhtu Abimelekam praffijs. Ja muhsu deenas kahdam ta buhtu notizzees, ka Abimelekam notifikahs, winsch buhtu fazzijis: kas winneem lifke abbeem melloht! kad es Sahrü esnu weenreis eenehnis eefsch sawa namma, kalabb tad man buhs to atkal islaist no sawa namma? Pehz patifschanas winnu esnu achinis un es winnu paturreschu. Ja muhsu deenas kahdam atgaddahs no newihschus sweschu mantu atrast, tad winsch preezajahs, ne us to, to mantu atdoht tam, kam ta suddusi, turprettim us to, to paschu paturrecht; kaut Deewa wahrds aisleeds, ta darriht. Mohsus mahza: Tew ne buhs tawa brahla wehrsi jeb ehfeli jeb awi redseht allojam, un no winna atrautees, tew buhs tohs tawam brahlim atkal peewesi. Un ja taws brahliš pee tewim turu ne irr, jeb tu winnu ne pasihsti, tad buhs tew tohs tawâ nammä fadsiht, ka tee pee tew irr, teekams taws brahliš tohs mefle, tad buhs tew winnam tohs atdoht. — Ja swescha manta arri nesinnobt un neihfschi tawâs rohkâs nahfufe, tad tew ne buhs to paschu paturrecht, turprettim to leetu usdoht us teefahm, list isfluddinacht pa awihsehnm, lai tas, kam ta leeta sudduse, to paschu warr atkal atdabbuht.

Abimeleks, no ta Runga to pawehleschanu dabbujis, Abbraämam Sahrü atdoht, zehlahs agri, isteize sawai saimej, ka tam notizzees, un aizinaja Abbraämu pee sewis un tam fazzija: Kam tu mums to effi darrijs, un ko es esnu prest tew grehkojis, ka tu par man un mannu walsibu tik leelus grehkus effi weddis! Abimeleks asinne: ja es grehkoschu, tad manni pawalsineeki, no man-

nim eestattijuschees, man darrihs pakkal, man darrihs lihds, fo es darru, un ja nahks Deewa sohds par mannim, tad winsch arri nahks par mannu walslibu. Kaut wiffi fehnini un wiffi waldineeki Abimeleka tizzibu turretu! kaut wiffi to tizzetu: kahds es buhschu, tahda buhs arri-manna walsliba un manna walsis! Ja es buhschu grehzineeks, tad ir manna walsliba buhs grehziga un manna walsis paliks grehziga. Es tad ne waldischu wairs, ka buhs par walsi wal-diht, ar taisnibu, turprettim ar netaisnibu, un mauna netaisniba pahrneims wiffu walsi. Ta kalpa azzis raugahs us ta funga wahrdeem un darbeem un tahs kalpones azzis raugahs us tahs gaspaschas mutti un rohlahin. Talabb swehtigs un laimigs irr tas newads, kam irr gohdigi, taisni un deewabihjigi waldineeki! Us tahdu nowaddu ta Debbes-Zehwa waigs ar labpatifschanu usskattahs; bet atkal: wai teem waldineekeem, kas saweem laudim dohd preekschihni us laumu! Krisdami eeksch grehku bedres, winni kautin rauj dands laudis lihds tai bedre eeksch. — Abimeleks to sinnaja, talabb winsch ne gribb, lai kahda nelabba flawa no winna nahku pee winna saimes, un wiffai saimei dsirdoht, winsch Ahbraamam pahrmett, fo winsch tam darrijs. Un Ahbraams arri no-sargst waiga un ajsbildinajahs, ka sinnadams un prasdams, sazzidams: Es doh-maju, kas jinn, woi scheid naw leela besdeewiba, — winna arri irr manna mahfa. Mehs bijam norunnajuschi, es un manna seewa, ja unims atgadditohs pee swescheem laudim eer, lai Sahra tad fakkahs manna mahfa buht. Abimeleks ar scho ajsbildinajahanu dohdahs ar meeru, un winsch nehme awis un wehrschus, un kalpus un kalpones un dewe tohs Ahbraamam, un atdewe tam Sahru, winna seewu, arridsan. Un winsch tam wehleja dsihwoht par winna semmi, kur tam patiftohs. Un us Sahru winsch sazzija: Meds, es esinu tawam brahlim tuhstohschus sudraba gabbalus dewis, un redsi, lai tas tew irr par azzu apseggu preeksch wisseem, kas ar tew irr. Un tas bija winnas pahrmahzischana. Abimeleks Sahrai ne dohd to gohdu, ka winsch to sauktu par seewu, winsch tai fakka: tawam brahlim es to naudu esinu dewis, lai ta nanda tawahm azzim irr par apseggu, tas irr: lai winsch par to naudu tewim nopehrf apseggu, ar fo tu sawas azzis warri apsegt jeb sawu waigu warri fasegt, lai wiffi no tam warr sibmeht, ka ne effi meita, turprettim seewa. Wezzos laikds seewas ne gabje wis ar plikku galwu, turprettim ar apsegtu waigu; Abimeleks ar scheem wahrdeem tad nu Sahrai pahrmett: Ne neimnees turplikkam meitas gohdu, bet eij un gehrbees, ka seewahm pecklahjahs gehrbtees.

Mahzees no tam, fo schodeem effi lassijis: 1) Deews ne wehle, ne furrä wectä un ne kahda nestuntä melloht. 2) Deews gribb, lai winna kalpus goh-da. 3) Deews ne gribb, lai sweschu mantu turr ka sawu. Amen.

D s e e f m a,

pee jauneklu eefwehtifchana's dseebama.

(Ohradi pahrtulkota is Bahj' wallodas.)

Jaunekli dseed pehz tabs meld.: Schis teescham ic. woi: Kad manna stunda man pee-ees ic.

1. Paklausi, Deews Tehws! scheidung; Tew Kristus wahrda luhdsam; Meh's sawus grehtus stummigi Tew, mihlajs Tehtih, suhdsam; Tu redsi muhsu firds-ehstus, Tu schelosi zaar Jesu muhs; Winsch arr' par mums irr zeetis. Draud se dseed pehz tabs meld.: Ut Jerusaleme ic.

2. Drohschi! nahzeet ween pee Kristu, Par muhsu grehkeem frusta sistu; Winsch sohdbibas no mums warr greest, Labprah't usnemm grehzineekus, Sohl' atgreessigeem debbes-preekus; Par tabdem tam bij' gruhti zeest. Nemmeet ween drohschu prah't, Winsch jums warr dahwinabt Deewa meeru; Turretees ween Pee winn' aiseewen; Arwinnu greht' uswarreest.

3. Jaunekli: Dohd', Kungs! mums spehtu pastahweht, Kad zihnijam prett grehkeem; Dohd', laimigi tohs uswarreht Ar muhsu wahjeem spehkeem. Meh's gribbam pee tew turretees, Swehts glahbeis! ne kad mittetees Tew peelubgt, mihleht, zeeniht.

4. Draud se: Ko juhs tizzat, fargeet zeeschi, Lai juhs ne wiff pasaul's meleschi, Peemirf scho Jesus mahzibu. Raungeet! dauds no tabs apmaldahs Un pehz tabs mohdrigi ne waldahs Un pahrkahpj arr' scho derribu. Paleezeet nomohda! — Kungs past'ra stundina juhs aistahwehs; Tad aimalfahs Pehz

5. Jaunekli: Lai tawa gruh'ta frustanahw', Kungs, rahd', la tu muhs mihlej's, Lai ta mums allasch prah'ta stahw, Ka tu par mums sew fihlej's; Tew peekrihtam paklausigi, Tew peederresim muhschigi, Lai pasaul' drand' un apsmiej.

6. Draud se. Kohpjeet jel scho mihlestibu; Kaut schi jums dohtu pastahwibu, To Kungu mihleht firsni! Pasaul' apsohla ween neekus, Bet Kristus jums dohs meer' un preekus, Kas juhs aplaimohs muhschigi; Tam no firds dahwaj'tees Un arr' ustizzetees; Winsch juhs weddihs Us gannibahm Itt sah'lainahm, Us muhschigu labklahschanu.

7. Jaunekli: Pehz tumfibas mums gaisma spihd; Kam bailotees gan llahjabs? — Us tew, Kungs, zerresim ikrihd', Kaut dasch' reis' behdas krahjabs; Ja paschas nahweebales baid', Ar zenschanu taws draugs tad gaid', Sabeedrotees ar tewi.

8. Draud se: Tahda tizziba paleezeet, No Jesus meh'ditajcem behdseet, un luhdseet: lai Deews tohs atgreesch. La, la klints stahw weh'tra zeeti, La tizzigs zilweks ween dertlecti, Kas neschawbigi to peezeesch. Kungs Jesus pasargahs, juhs behrnus stiprinahs, La pastahweht. — Tad laimigi Un swehtigi Meh's klusim debbes = mant'neeki. 13.

L a i m o h s t a m e e s!

Meld. Nu faules spobschums aitsgabiis ic.

1. Jan pufsnakts klagt, Kungs klandfina, Landis aismigguschi; Swehts, kas palizzis nomohda Tam atwert tikfusch!

2. Ka nahks, to Kungs mums fluddina; Kad nahks, to nesinnam. Bet nahks, kad par to nebehda, Nedohmah't dohmajam.

3. Kamirrons alla pasaul'e Gull seela drohschiba Un schkeet, ka past'ra nelaim'e Wehl'essoh't tahluma.

4. Kur irr tas kalps, kas taifjees Us tizzigs atbildet, Kad lihdsibu sahks turreht Deews Un preesch ta pastahweht.

5. Kas sirahda, kamehr deenina, Lai pohds nefs atgats tam, Un lai irr debbes mantina Preeesch Jesu nahlfucham.

6. Woi juhs zits zittu istraugeet No grehtu drohschuma? Woi juhs zits zittam ussaugeet: „Pamohdees tizziba“?

7. Tapehz nu, firsnin, mohdrejees, Bair's gulleht nedohma; Itt la schodeen pat Kungs atees, La effi mohdriga.

8. Ut, swehta tawa gaitina! Pats Jesus to paschirr, Kas debbes dattu apsohla Tam, kas ustizzigs irr;

9. Kas schauru zeltu staigajis, Tam pasat dsihdamees; Swehts blehschu pulka palizzis, Pazettigs zihnijees.

10. Tad, tad la sibbins astruma Las sohgis rahdisees, Un grehzineeka lihgsniba Raubds pah'rwehrtisees;

11. Tad winsch tew nahks par aufelli, Tew spihdeht muhschigi; Tad winna preekos debbes! Ar winnu ee-ees!

12. Jan pufsnakts klagt, Kungs klandfina, Landis aismigguschi. Swehts, kas palizzis nomohda Tam atwert tikfusch! X.

Brihw drifkeht. No Widsemmes General-gubbernementes pusses: Dr. C. E. Napier'sky.

Zas Latweefchu draugs.

1845 6. Sept.



36^{ta} lappa.

Z a u n a s s i n n a s.

Is Pernawas. 19tā August wiffi schahs pilsehtas eedsihwotaji pee tahs Pernawas uppes dabujja tihru brihnumu redseht. Bija to nakti papreeksch wehjsch stipri no launaga pusses, no juhras, puhtis, tad atgreesahs us reis ap pulksten' aston' no rihta un nu pa deenu tā patt stipri no semmes, brihscham no pussrihtena, brihscham no semmela pusses sahze puht, un tā jau lihds pulksten' desmit padarrija, ka uhdens uppē lohiti atkritte. Tatschu notikke stary pulksten' 12 un 1, ka uhdens is juhras sittahs atpakkat uppē, un prohti: ar til warrenu straumi, kahda irr pawassaras laikā pee leddus iseeschanas un kad uppe tekk, kà eeradduse, ne atrohdahs. Straume speede to leelu plohtu tiltu 5 pehdas dsiltumā appaksch uhdens, ka to pahr 20 minutehm ne warreja redseht un ka jau iffars zilweks dohmaja: nu tas pa wiffam effoht pohstā. Un tā gan buhtu notizzis, ja uppe wehl pussstundu ilgali buhtu tezzejuse us augschu. Daschs tilta stabs gan jau bija aisrauts, daschs stiprs schlehrfīs salausis un wairak kà trescha dalla no wiffa tilta pahri pahr teem zitteem stabbeem aisdsihita, kad atkal us reis uppe sahze tezzeht leija, kaut gan wehjsch wairs nedf bija greesces, nedf stahjees; bet nu pehz ihfa laizina tā patt arri straume sittahs atpakkat. Skahde leela pee tilta notikkuse, ir zitti no winna gruntesbalkeem druppu druppōs un zitti pahrgrohsiti, tā, ka gan labba teefa naudas waijadsehs, winnu atkal fataisht. Gudri, mahziti laudis sakka, ka schi brihnischka leeta, ko tehwi tehwi naw peedsihwojuschi, laikam zaur to effoht notikkuse, ka juhra, zaur teem stipreem wehjeem no wakkara pusses lohiti kuslinata, sawu uhdeni pa scho mallu tam semmes wehjam pretti effoht eegahsuse uppē.

Is Zelgawas. Kurssemes waldischanas teefa irr wisseem pagasta, draudses- un zittahm polzeijes- teefahm pawehlejuse, freetni us to raudsiht, ka laudis, pehz smiltim woi swirgsdehm rakdami, bedres no Deewa pusses ne israktu tā, ka tur tahdas nelaimes warretu notikt, kahdas lihds schim gan brihscham notikke, kad bedres, sagahsdamees, zilwekus aisbehre, kas bija kahpuschi eekschā.

Handwritten note:
No. 1. 1845
No. 35.

Handwritten note:
No. 22
No. 37.

Is Moskawas. Appassch tahs muischas Roscheswina, Meslawas
 aprinkl, dsihwo semnecks, Bassili Leonow wahrda; tas 7ta Zuhli ap pul-
 sten' 7 no rihta gabje us sawu plawu, seenu plaut. Nehme us turren' to
 puiss no peez gaddeem lihds, kas Jakob Andrejew wahrda un kas bahra-behrns
 no waldischanas pusses winnam bija ustizzehts, lai to audsina. Schè to behr-
 nu pee semmes noschdinajis, lihdsfints sohls nogahje, kur sawu darbu eesahje. Puff-
 stundu wehl ne bija plahwis, tad eeraudsija, ka us reis wilks is mescha islehze
 behrnam wirfù, ar sohbeem to sakehre un, kaut gan semnecks, pilna rihle
 brehdams, skrehje pakkat, un arri wehl zitti plawesi nahje palihga, tatschu ar
 sawu laupijumu steepahs prohjam. Wairak, ka 100 zilweki wehl to paschu
 stundu ismekleja to meschu, bet neds usgabje to wilku, neds ko no ta nelaimiga
 behrna.

W. 205

Is dsittas Kreewu semmes. Drelles gubbermentè irr pilsehta, Me-
 zenske wahrda; tur Ischa August iik warrena wehtra plohsijahs un iik ne-
 gantas krussas nomettahs, ka eeksch rahthses wissus lohkus pakkat-pusse sadau-
 sija, dauds frohna nammeem un zittahm mahjahm leelu skahbi padarrija, jum-
 tus nomette, dauds sehtas nogahje semme un arri dahrsus un laufus is-
 pohsija. —

Y. 5826

T e e t r i h s k a i m i n i .

Kursemme, ne tablu no Daugawas, irr trihs sawadas mahjas. Tur
 preeksch kahdeem 10 gaddeem dsihwoja trihs wezzi saimneeki, labbi istikfuschu un
 turrigi wihti, bet wiiss trihs pehz tehru eeradduma — dschreji. Zittadi gan labbi
 draugi, kad brandwihns ne bija galwa, — bet lai Decws ne dohd, kad no
 frohga pahruahje, — tad lehruns, lammaschana un kauns bes galla. Pehz
 kahdeem gaddeem mahzitajs eesahka no kanzeles fluddinahr. zik grehku ar ne-
 gantu dierschanu pasantè noteeht, un zik labbak zilwekam, kad pa wissam no
 brandwihna atstahjotees. Stahstija arri, ka zittas weetas laudis nosohlabs, ne
 lahstii brandwihna ne dsert. Tee wezsee to gan drihs ne tizzeja un ne klausija,
 — bet scheem saimneekem bija katram dehli, un gaddijahs, ka winnu wezzaki
 dehli reiss gabje mahziba. Tur nu mahzitaja wahrdu wehl plaschal un lab-
 bal' dsirdeja, un pee saweem tehweem warreja atnemt, ka scheem wahrdeem
 taisniba. Weidscht winni zits zittam apsohlija, ka us ne kahdu kahrtu ne buh-
 schoht brandwihnu dsert. Scho sawu wahrdu winni arri sargaja. Pehz kah-
 deem gaddeem weenam ohtram nomirre tehws, un schee dehli palikke par saimi-
 neekem. Un schodeen, kad tu tur staigasi, — mihtajs lassitajs! — tad tu
 redsest labbi apkohptas mahjas, istikfuschus laudis paschds badda-gaddds, —
 un wiss kaimini tewin leezinahs, ka meers un labba satizziba wissas weetu-

weetas. Tee jauni faimineeki sawäs mahjäs brandwihnu pa wissam ne turr', un faimci arri ne dohd, — un mehš Deewu luhdsam, ka daudš tahdu atraštohs Kursemmé un Widsemmé.

.....r.

Stahsti pahr to křistigu dseesmu taifitaju Georg Reimarku.

Äiötas nodalkas beidsama piisse.

„Woi tad schis gohda wahrds: „Augsti-dsimmis“ nederrigs, jeb naw zehlees preeksch tahda wihra, kas grahšs?“ tā Helferteene satruhtusehs Reimarku waizaja. —

Reimarkš atteize: „Teescham, dascha ar prahtu ne fanahkdama leeta jau wezz=wezzakös laifos zehluschš. Ut pahr teem aplam isdohmateem gohda-wahrdeem! Tee mahzija zilwekeem, zits zittu wairs ne atsiht par brahli, is-nihzinaja winnu starpä to mihlestibu, ko Deews pats tur irr eedehtijis, un pasneedse winneem dselsu kehdes, ar ko tee sche, pihschlos dsihwodami, zits zittu wangös lifke.“

Helferteene taggad nu bij' Reimarku tahda leeta aistikkuse, pee ka winsch ne warreja lehti apmeerinatees. „Woi tad juhs“ — tā winsch atkal teize — „ne warreetto noredseht, kahdu neprahribu schahds tahds lischkis irr isperrijas. Winsch gohda keiserus, gohda kehnius par wissu=schehligeem, ne-uswarrejameem un sewi par wissu semmaku. Kahda leculiba! Kas tad nu paleek, fakheet jel, kas nu wehl paleek pahrat' preeksch ta Debbesu=Tehwa? Un kas tad nu irr tee zitti pawalšneeki preeksch tahda nekreetna nelescha, kad winsch jau sewi par to wissu = semmaku nosauzabs? Ut gekkiba, wairak ne kà gekkiba! Waldineekeem wajadsetu to par leclako-gohdu turreht un firnigi preezatees, kad appakschneeki winnus gohdina par mihkeem semmes-tehweem. — Bet, sunnams, daudš waldineeki gribb labbaki, ka winnus bihschahs, ne kà mihlo. Un kad ismetlejam, no ka daschš tahds gohda wahrds pirnal' zehlees, tad tihri ja-kaunahs, ar tahdu gohdinaht zittu zilweku. Zittu reis' Reemeru tahdu nesauze par baronu, ko winni par to dumjako zilweku pasinne. Jau manni — manni sauž par labbi-dsimmuschu, par zeenigi-dsimmuschu! Blehnas! Es, kà juhs paschi sinnat, esnu itin labbi dšimmis. Wišs tas tahds nekreetus puhšnis gohda-wahrdu irr breešmigs muhriš, zaur ko zits zittam ne warr mihligi kà brahliš pee-eet klahht, un tas arri irr wiššas brahligas mihlestibas kaps.“

„Nu, nu, ne dusmojeetees tif daudš“ — tā Helferteene itt kà sabihjusehs winnu luhdse, — „man lohti patiktu, ka juhs paschi to gohda-wahrdu islassitu, kahds winnam peekriht.“

Us to Reimarkš palifke meerigs un Helferteeni luhdse, lai jel stahsta, kà nu ja-raksta.

„Nu tad rakstaj“ — tà fchi teize — „tà: Grahfa funks! Man leela, lohfi leela luhgschana pee jums, un to jums ne waijag' man aisleegt, jo es taf zitt-fahrt jums daschu gahrdu gallas = suppi wahriju un daschu sakk ar spekki pildiju, un zeppu.“ —

„Pee scheem wahrdeem Neimark's berseja sawus waigus ar rohku, lai Helferteene ne mannitu, ka schim par winnas wahrdeem smeekls usnahzis. Bet fchi to tatschu nomannija, palikke kà fastarbuse un stohsidama atteize: Tà pateesi naw riktigi, to jums jau tuhlin teizu; es jau ne prohtu wahrduš tà salikt, kà peenahfahs.“

„Ro juhs luhfojeet us manni,“ — tà Neimark's, fanchmees, teize, — „stahsteet tif jo prohjam; kas ne peederrehs, to es jau gan atmettischu.“

Helferteene stahstija tablak: Mannam braktam taggad irr leela raise, jo winnam peetruhst darbs un maife, — bet tas jau flannehs tà, kà kahda dsecfina?“ —

„Ne ko ne kaisch,“ — tà Neimark's atteize, — „daudsreis' weena weeniga persche dauds wairak ko eespehj, ne kà dascha garra tà patt rakstita grahmata.“

„Winsch gan“ — tà fchi tablak' teize, — „labpraht gribbetu ko pelniht — jeb tà: — winsch labpraht gribbetu ko strahdaht — ne — tà atkal ne flann lahgi — winsch labpraht gribbetu ar sawu no Deewa winnam pasneegtu spehku zitteem zilwekem kalpohht. — „Woi naw teef, — tas flann labbaki?“ — tà winna teize, un rohkas kohpà fitte, preezadamees, itt kà kahdu meistera darbu no-strahdajuse.

„Nu tad, un grahfs Rosenkranz“ — tà Neimark's waizaja — „buhš winnam schinni nohtè lihdscht, jeb kahdu ammatu woi pelnu sagahdaht?“

„Pareisi, pareisi!“ — tà Helferteene atteize — „luh', nu juhs jau wissu sinneet. Juhs jau to leetu tà istaisiseet, ka tam fungam buhs ja-sakka: ja.“ —

Neimark's nu nonehmehs rakstihht, ne flattijahs ne mas apfahrt un pehz puff-stundas laika winna zerribas pilna ar to rakstu steidsehs pehz sawa zitt-fahrtiga kunga un labba-darritaja, kas tif preeksch diwahm deenahm atkal bij' atbrauzis Hamburgà.

Neimark's pa to starpu atkal sawa schwahgera behlu mahzija lassihht un rakstihht, un atradde, ka tam puisenam bija ihsten' wehriga galwa un gaischs prahts, un ka winna firds bij' wehl gluschi nesamaitata un newainiga, jehschu gan winna tehws pa wissam negohdigs zilweks bijis. Tà Deews dauds reis' newainigu behrnu firdi schehligi aisfarga un paglahbj no niknu wezzaku launuma.

M. L.

Lihds 5. September pee Rihges irr amahluschi 978 kuggi un aisbrauluschi 878.

Brihw drilleht. No Widsemmes General-gubernementes puffed: Dr. C. E. Napierofy.